

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/258/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5116204146
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erik Varga
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2020:5116204146.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Erika Vargu a členov senátu - sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Róberta Urbana, v právnej veci navrhovateľky: Mgr. W. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom R., T. XXXX/X, právne zastúpená spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Halagan, s.r.o., so sídlom Žilina, T. XXX/XX, proti Ing. O. T., PhD., nar. XX.XX.XXXX, bytom W., U. XX, o vyživovacej povinnosti medzi manželmi, na základe odvolania žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 25C/35/2016-1099 zo dňa 13. februára 2019, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **m e n í** vo výroku o určení manželského výživného na navrhovateľku vo výške 100 eur mesačne a o uložení povinnosti odporcovi zaplatiť navrhovateľke výživné za obdobie od 18.12.2016 do 14.12.2018 vo výške 3.380,71 eur do 60 dní od právoplatnosti rozsudku tak, že návrh **z a m i e t a**.

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o n e ch á v a** **n e d o t k n u t ý m** vo výroku o zamietnutí návrhu vo vyššej časti.

Žiaden z účastníkov **n e m á n á r o k** na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom, v poradí druhým, okresný súd (ďalej v texte aj ako „súd prvej inštancie“) sčasti vyhovel návrhu navrhovateľky a stanovil Ing. O. T. - ďalej v texte aj ako „osoba, ktorá je podľa návrhu povinná platiť výživné“ alebo „odporca“ alebo „otec“) - povinnosť platiť manželské výživné vo výške 100 eur mesačne, čo za obdobie od 18.12.2016 do 14.12.2018 predstavuje celkovú sumu 3.380,71 eur (úhradu určil do 60 dní od právoplatnosti rozsudku).

2. Vo vyššej časti žalobu zamietol.

3. Na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že navrhovateľka a odporca boli v rozhodnom období manželmi (v čase rozhodovania súdu už bolo ich manželstvo právoplatne rozvedené - dňa 3.1.2019). Od decembra 2015 nežijú v spoločnej domácnosti, odporca na výživu navrhovateľky ako manželky neprispieval. Výživné bolo priznané za obdobie od podania žaloby dňa 18.2.2016 do vyplatenia prvej mzdy navrhovateľke v novom pracovnom pomere dňa 14.12.2018. Jej mesačný príjem v rozhodnom období na materskej dovolenke predstavovali rodičovský príspevok od 203,20 eur do 214,70 eur a prídavky na deti od 47,04 eur do 47,36 eur. Mesačné výdavky, s ktorých výškou odporca súhlasil, predstavujú pritom 442 eur. Príjem odporcu sa pohyboval od 10/2014 do 10/2018 mesačne priemerne vo výške 1.976,40 eur pri vyčíslených nákladoch, včítane výživného na dve maloleté deti, od 1.018,69 eur do 1.118,69 eur. Počas obdobia rozhodného pre určenie výživného obdržala navrhovateľka od Prvej stavebnej sporiteľne dňa 12.5.2016 sumu 8.277,64 eur, ako aj odstupné od zamestnávateľa vyplatené dňa 19.1.2016 vo výške 1.907,68 eur, ktoré čiastky mohli byť použité na úhradu nákladov výživy.

Okresný súd v danej súvislosti poukázal na to, že by priemerný mesačný príjem z uvedených zdrojov predstavoval cca 299 eur, čím by celkový príjem navrhovateľky o niečo málo presiahol sumu 500 eur, ktorá by nepokryla predmetné náklady 442 eur; pričom v týchto nákladoch ani nie sú započítané náklady na výchovu a výživu dvoch maloletých detí pochádzajúcich z manželstva. Okrem toho navrhovateľka darovala svojej matke pod V-7798/05 zo dňa 20.1.2006 (správne pod V-9056/2016 zo dňa 31.10.2016) dvojizbový byt, ktorý predtým bezplatne dostala od svojich rodičov. Súd prvej inštancie vyhodnotil uvedené tak, že navrhovateľka sa vzdala značnej majetkovej hodnoty (bytu v cene cca 80.000 eur), ktorú majetkovú hodnotu by mohla použiť na úhradu nákladov výživy, čo bolo potrebné zohľadniť pri určení výšky výživného. Podľa okresného súdu neobstojí tvrdenie navrhovateľky, že byt nemohla vlastníť pre to, že nebola schopná platiť nájomné a služby spojené s jeho užívaním.

4. Pokiaľ odvolací súd prikázal okresnému súdu zaoberať sa námietkou odporcu ohľadom rozporu uplatňovaného nároku s dobrými mravmi, okresný súd konštatoval, že navrhovateľka ako matka dvoch maloletých detí, ktoré má s odporcom, nevytvára/la dostatočné podmienky, aby súdnymi rozhodnutiami upravený styk otca - odporcu s deťmi mohol byť realizovaný. Takéto správanie navrhovateľky, hoci čiastočne zapríčinené správaním odporcu, v konečnom dôsledku možno považovať za čiastočné porušenie dobrých mravov, samo osebe však nemôže mať za následok nepriznanie manželského výživného. Navrhovateľka bola do 11/2018 na materskej dovolenke s dvoma maloletými deťmi pochádzajúcimi z manželstva s odporcom a bola odkázaná na platenie manželského výživného z jeho strany. Z akéhokoľvek príjmu navrhovateľky nie sú uhrádzané len jej životné náklady, ale je/bola z neho zabezpečovaná aj výchova a výživa samotných maloletých detí. Nepriznanie manželského výživného vôbec by tak nemalo za následok len nižšiu životnú úroveň samotnej navrhovateľky, ale priamo by sa dotklo aj životnej úrovne maloletých detí pochádzajúcich z manželstva s odporcom, žijúcich v spoločnej domácnosti s matkou a odkázaných tak na jej príjem.

5. Súd prvej inštancie zhrnul, že pokiaľ životná úroveň manželov by mala byť zásadne rovnaká, zohľadniac skutočnosť, že navrhovateľka sa nemohla zamestnať kvôli výkonu starostlivosti o dve maloleté deti pochádzajúce z manželstva s odporcom, ďalej výšku jej príjmu a výšku jej nákladov za rozhodné obdobie, osobnú starostlivosť o dve maloleté deti, a zároveň skutočnosť, že sa zbavila majetkovej hodnoty - bytu, prejavovala nedostatočnú snahu o realizáciu styku otca - odporcu s deťmi, ako aj na skutočnosť výšky príjmov a výdavkov otca (predovšetkým v súvislosti s vytváraním bývania v spoločnom dome v H.), podľa jeho názoru navrhovateľka má nárok na manželské výživné, a to vo výške 100 eur mesačne. Priznané výživné predstavuje zameškané výživné podrobnejšie špecifikované v bode 81. a 82. odôvodnenia napadnutého rozsudku.

6. O trovách prvoinštančného konania rozhodol okresný súd pri aplikácii § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu.

7. Proti tomuto rozsudku, čo do čiastočného vyhovenia návrhu, resp. určenia výživného na navrhovateľku, podal odvolanie odporca, ktorý sa domáhal jeho zmeny - zamietnutia návrhu žalobkyne v celom rozsahu. Namietal správnosť skutkových zistení a právneho posúdenia veci.

8. Pri hodnotení dôkazov okresný súd jednoznačne uznal argumentáciu odporcu a bezodplatný prevod vlastníctva k bytu z navrhovateľky na jej matku posúdil ako vzdanie sa značnej majetkovej hodnoty (80.000 eur), ktorú by navrhovateľka mohla použiť na úhradu svojho výživného. Napriek tomu uvedenú skutočnosť nezohľadnil, nakoľko inak by príjem navrhovateľky ďaleko presiahol príjmy odporcu a životná úroveň navrhovateľky by bola omnoho vyššia, než u neho. Uvedené mohlo (malo) zásadne ovplyvniť rozhodovanie okresného súdu aj z hľadiska porušenia dobrých mravov, keď navrhovateľka predmetným konaním sledovala záujem získať majetkový prospech od odporcu, ktorý bol ňou donútený opustiť spoločnú domácnosť.

9. Zásadnou vadou prvoinštančného konania je však podľa odvolateľa vyhodnotenie konania navrhovateľky vo vzťahu k porušovaniu dobrých mravov, a to v súvislosti s bránením navrhovateľky odporcovi v stretávaní sa s deťmi, čo bolo preukázané predloženými dôkazmi (predovšetkým uznesením Okresného súdu Žilina č. k. 21Em/2/2016-368 zo dňa 21.7.2017 o nariadení výkonu rozhodnutia v časti úpravy styku, v ktorom je jednoznačne konštatované, že matka bráni otcovia v stretávaní s maloletými deťmi, z dôvodu čoho súd pristupuje k výkonu rozhodnutia). Odvolateľ poukázal na ďalšie dôkazy (zápisnica z pojednávania zo dňa 27.8.2018 v konaní o rozvod manželstva sp. zn. 9P/111/2015 - výpoveď pracovníka kolízneho opatrovníka o ovplyvňovaní správania maloletých detí matkou a o jej snahe vytesňovať otca z okruhu rodiny; vyjadrenie kolízneho opatrovníka k odvolaniu v rovnakom konaní, keď vyjadril súhlas s názorom prokurátora, že maloleté deti žijú a sú vychovávané v nevhodnom až patologickom rodinnom prostredí /pritom sa jedná o prostredie tvorené výlučne matkou a starou matkou,

na ktoré nemá otec už viac ako 3 roky žiadny vplyv/), s poukazom na ktoré je v napadnutom rozsudku nepochopiteľné vytváranie obrazu, že odporca ako otec nie je schopný vytvoriť optimálne podmienky a zaujať maloleté deti, čím si sám spôsobuje, že sa s ním odmietajú stretnúť; a to aj s poukazom na neexistenciu žiadneho dôkazu uvedené potvrdzujúceho. Aj z výsluchov svedkov navrhnutých odporcom je dostatočne preukázané, že maloleté deti nie sú na stretnutia s otcom pripravené, naopak, sú matkou ovplyvňované, aby sa s otcom stretnúť odmietali. Odvolateľ ďalej poukazyval na zhoršenie zdravotného stavu maloletej G. v priebehu roka 2017, keď ešte v lete 2017 pri vyšetreniach Mgr. Švrlovou neboli zaznamenané žiadne z porúch vykazovaných v správach zo 9,10/2017, čo je dôsledkom výchovy a starostlivosti matky. Taktiež pripomenul okolnosti predĺženia materskej dovolenky navrhovateľky, ako dôvodu odkázanosti na manželské výživné. Záverom konštatoval, že pokiaľ by okresný súd správne vyhodnotil vykonané dôkazy, s určitosťou by dospel k záveru, že navrhovateľka porušuje všetky povinnosti uložené jej § 18 zákonom č. 36/2005 Z.z., čím by mu nezostala iná možnosť, než jej návrh v celom rozsahu zamietnuť.

10. Navrhovateľka v písomnom vyjadrení k odvolaniu žiadala napadnutý rozsudok potvrdiť poukazujúc na správnosť jeho záverov. Pokiaľ ide o majetkovú hodnotu 80.000 eur, súd nemohol zohľadniť túto sumu ako príjem z predaja bytu, nakoľko v predmetom byte býva navrhovateľka s maloletými deťmi a svojou matkou a náklady spojené s bývaním v predmetom byte hradí matka navrhovateľky. Okresný súd mal za preukázané, že styk otca s maloletými deťmi je problémový, zo žiadnych dôkazov nebolo preukázané, že matka negatívne pôsobí na maloleté deti vo vzťahu k odporcovi. Tiež správne poukázal aj na úlohu otca pri stretávaní s deťmi, ktorý musí hľadať spôsob, ako ich zaujať, a pokiaľ nevytvorí dopredu optimálne prostredie a deti nezaujme, je ťažké očakávať od matky, že deti dokáže pripraviť na stretnutie tak, aby sa naň tešili. Správne okresný súd konštatoval podiel otca (bezdôvodné kamerovanie detí, prítomnosť iných osôb na stretnutí s deťmi a podobne) na tom, že stretnutia s deťmi prebiehali problematicky. Po rozvoде manželstva prebiehajú stretnutia podľa úpravy určenej súdom, zúčastňujú sa ich len deti a rodičia, čím odporca prispel k pokojnejšiemu priebehu stretnutí.

11. Odporca v rozsiahlom písomnom stanovisku k vyššie uvedenému vyjadreniu navrhovateľky poukázal na dlhodobú izoláciu detí od neho zo strany matky, v dôsledku čoho ich psychicky a emocionálne týra, ničí vzájomné putá vytvorené od ich narodenia. Ďalej zdôraznil zmeny v správaní maloletých detí voči jeho osobe, vytesňovanie jeho osoby z okruhu rodiny zo strany matky a jej matky, na názory a stanoviská odborníkov ohľadom správania maloletých detí, ich ovplyvňovania matkou atď. Poprel tvrdenia matky, že styk aktuálne prebieha v súlade so súdnym rozhodnutím priznávajúcim inak styk detí s otcom v ponížujúcom rozsahu 2 hodín mesačne za prítomnosti matky. Poukázal na priebehu týchto stretnutí, keď ide len o ponížujúce zhliadnutie detí otcom, ktoré sú navonok pod vplyvom matky a jej pokynov úplne odmietavé, ignorantské a agresívne, otca dokonca bijú, hádžu do neho predmety a predbiehajú sa v tom, ako čo najviac ublížiť otcovi a tým sa viac zapáčiť matke.

12. Otec ďalej poukazovala na rozsudok okresného súdu vydaný v konaní o rozvođ manželstva, na pomery matky, ktorá chodí so svojom matkou a deťmi na 2-3 týždňové luxusné dovolenky k moru, v roku 2016 si kúpila automobil Hyundai v hodnote viac ako 11.000 eur, dovolí si platiť drahé služby advokátov (v poradí už štvrtého), hoci sama má ukončené vysokoškolské právnické vzdelania na PF UK v Bratislave, ako aj uhrádzať náklady spojené s nespočetnými návštevami matkou vyberaných odborníkov a ich písomných výstupov vysoko pravdepodobne dosahujúcich niekoľko tisíc eur. Poprel aj výšku priemerného mesačného príjmu, keď tento v rozhodnom období nebol 1.976,40 eur, ale 1.375,81 eur. Matka mohla predať byt, ktorý darovala svojej matke, čím by získala prostriedky, za ktoré si mohla zabezpečiť inú formu bývania, napr. v nájme. Matka môže byť v spoločnom rodinnom dome, ktorý má dve bytové jednotky a je v BSM. Prevod bytu bol účelový a v rozpore s dobrými mravmi, vzápätí mu matka matka zrušila v byte trvalý pobyt.

13. Matka v písomnom vyjadrení k označenému stanovisku otca namietala účelové poukazovanie len na niektoré podklady z konania o rozvođ manželstva. Ani z rozhodnutia súdu o rozvođe podľa nej nevyplýva, že by ona úmyselne bránila otcovi v styku s maloletými deťmi, marila a ničila ich vzájomný kontakt, hoci rozsudok má rozsiahle odôvodnenie; inak by nedošlo k zvereniu maloletých detí na čas po rozvođe do starostlivosti matky. Tiež poukázala na zlepšený priebeh aktuálnych stretnutí detí s otcom. Námetka o jej právnickom vzdelaní neobstojí, nakoľko v rozhodnom čase sa nemohla zamestnať, keďže sa starala o maloleté deti. Inak navrhovateľka čiastočne zopakovala svoju predchádzajúcu argumentáciu.

14. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 2 ods. 1 CMP v spojení s § 34 CSP), po zistení, že odvolanie podal oprávnený účastník konania (§ 2 ods. 1, § 7, § 154 CMP v spojení s § 359 CSP) v zákonom stanovenej lehote (§ 2 ods. 1 CMP v spojení s § 362 ods. 1 CSP), preskúmal vec podľa § 2 ods. 1 CMP v spojení s § 379 a § 380 ods. 1 CSP (z titulu čoho nedotknutým zostal rozsudok okresného súdu v odvolaní nenašadenom výroku o zamietnutí návrhu vo zvyšnej časti) a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 2 ods. 1 CMP v spojení s § 385 ods. 1 CSP a contrario za použitia § 219 ods. 3 v spojení s 378 ods. 1 CSP) rozsudok okresného súdu zmenil podľa § 2 ods. 1 CMP v spojení s § 388 CSP.

15. Odvolanie je opodstatnené. Účelom manželstva je vytvoriť harmonické a trvalé životné spoločenstvo, ktoré zabezpečí riadnu výchovu detí (§ 1 ods. 2 zákona č. 36/2005 Z.z.). Zároveň, podľa § 18 označeného zákona sú si manželia v manželstve rovní v právach a povinnostiach. Sú povinní žiť spolu, byť si verní, vzájomne rešpektovať svoju dôstojnosť, pomáhať si, starať sa spoločne o deti a vytvárať zdravé rodinné prostredie.

16. Jedná sa o základné, všeobecné vymedzenie manželských povinností. Zároveň ide o mravné a etické postuláty, ktoré charakterizujú vzťah manželov a ich spolužitie.

17. Navrhovateľka sa návrhom podaným proti odporcovi domáha nároku na manželské výživné, pri ktorom platí (§ 75 ods. 2 ZoR) norma/korekcia, v zmysle ktorej toto výživné nemožno priznať, ak by to bolo v rozpore s dobrými mravmi (všeobecne definovanými v bode 57 odôvodnenia napadnutého rozsudku). Práve porušenie vyššie pojmového vymedzenia obsahovej náplne inštitútu manželstva/rodičovstva môže/má byť primárnym hľadiskom posudzovania ne/existencie rozporu s dobrými mravmi v konkrétnostiach tej-ktorej veci.

18. Okresný súd síce v danej spojitosti východiskovo konštatoval (bod 78 odôvodnenia napadnutého rozsudku), že matka nevytvárala (v období rozhodnom pre určenie manželského výživného) také podmienky, aby mohol byť realizovaný styk otca s maloletými deťmi v súdmi určenom rozsahu, následne však nie celkom dôsledne (právne) vyhodnotil (resp. niektoré okolnosti mu v čase rozhodovania neboli známe - viď bod 21 tohto rozsudku) relevantné okolnosti prejednávanej veci pre účely ich posúdenia ako také, ktoré zakladajú kvalifikovaný rozpor navrhovateľkou uplatňovaného nároku s dobrými mravmi.

19. Pokiaľ súd prvej inštancie argumentoval, že z príjmu navrhovateľky nie sú uhrádzané len jej životné náklady, ale bola z nich zabezpečovaná aj výchova a výživa maloletých detí, krajský súd poznamenáva, že manželské výživné je výživné určené pre manžela, nie pre deti (pochádzajúce z manželstva). V okolnostiach prejednávanej veci pritom platí, že navrhovateľka nebola bez iného príjmu, než z titulu manželského výživného (poberala rodičovských príspevkov a prídavky na deti), okrem toho sa bezplatne zbavovala relevantných majetkových hodnôt. Zároveň si otec riadne plnil vyživovaciu povinnosť voči obojom maloletým deťom. Navyše, v domácnosti navrhovateľky žila počas celého relevantného obdobia aj jej matka, ktorá, ako sama navrhovateľka uviedla, hradí náklady spojené s bývaním v danom byte/domácnosti.

20. Odhliadnuc od skutočnosti, že minimálne za účelové a neštandardné - ak už toto samo osebe nenapĺňa rozpor s dobrými mravmi, keďže nemožno akceptovať, že sa niekto domáha výživného, ktoré má zaťažiť inú osobu, avšak sám sa zbavuje svojho majetku, z ktorého by mohol kryť náklady na svoju obživu - možno považovať už konanie navrhovateľky, ktorá sa v rozhodnom období zbavovala bezodplatne významných majetkových hodnôt (prostriedky na účte stavebného sporenia, darovanie bytu), za určujúce odvolací súd považuje/hodnotí skutočnosti, že navrhovateľka od opustenia spoločnej domácnosti otcom (ako dôsledku okolnosti, že matka sa nechcela s deťmi a manželom presťahovať do novostavby ich rodinného domu, ale uprednostnila bývanie v byte so svojou matkou) v decembri 2015 dlhodobo neumožňovala otcovi riadny kontakt/stretávanie sa s maloletými deťmi. Nešlo pritom o občasnú neumožnenie styku otca s vlastnými deťmi zo strany matky, ale o úmyselné systematické znemožňovanie kontaktu otca a detí.

21. Krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku vo veci rozvodu manželstva sporových strán a súvisiacej úpravy rodičovských práv a povinností na čas po rozvode sp. zn. 10CoP/43/2019 zo dňa 5.12.2019 (§ 186 ods. 1 CSP - skutočnosti známe súdu z jeho činnosti) uviedol vyjadrenie zástupkyne Úradu komisára pre deti v Bratislave: Až neskôršie, keď stav došiel do katastrofálnej situácie, že maloleté deti mali byť umiestnené do krízového centra, Úrad komisára ako ďalší subjekt v záujme ochrany detí vstúpil do prebiehajúceho konania, má totiž za to, že maloleté deti by nemali trpieť za to, že ľudovo povedané "rodičia sa nezmesťia do kože a nevedia si jeden druhému odpustiť hriechy z minulosti". Matku upozornili aj jej tľmočili, že by nemala kopírovať správanie sa svojej matky, nakoľko to negatívne ovplyvňuje maloleté deti, ktoré majú právo poznať svojho otca. Na pojednávaní pred okresným súdom tiež uviedla, že otec nevlýva na výchovu maloletých detí negatívne, podporili ho, vplyv otca na deti je

pozitívny, navrhovali, aby sa otec s nimi stretával bez prítomnosti matky za prítomnosti psychológa, alebo za prítomnosti odborníka z referátu poradensko - psychologických služieb ako nestranná osoba. Pokiaľ matka vo svojom prednese na odvolacom pojednávaní tvrdí, že deti na stretnutia s otcom pripravuje, dovoľuje si tvrdiť, že ak maloleté deti otca začínajú volať menom O., to je znak, že matkou na stretnutia s otcom pripravované nie sú. Úrad komisára pre deti sa voči rozsudku neodvolal z dôvodu, lebo v záverečnej reči bolo apelované na matku, ktorá bola zároveň požiadaná a upozornená, aby svoje deti neukracovala o otca, aby na ne negatívne nevyplývala. V záverečnej reči nabáda matku, že musí dokázať pre svoje deti sa odpútať od svojej mamy, lebo je mama, čo je niečo viac ako dcéra. Je tu otec, ktorý je slušný a dobrý otec aj slušný bývalý manžel, domnieva sa, že pre svoje deti otec nebude negatívnym príkladom. Krajský súd vo vzťahu k potvrdeniu rozsudku prvoinštančného súdu o zverení detí do starostlivosti matky okrem iného uviedol, že závery znaleckého posudku Mgr. Švrlovej, ale aj odborné vyjadrenia psychológov neodporučili odňatie detí z osobnej starostlivosti matky, keď tvrdili, že takýto zásah by im mohlo spôsobiť citovú ujmu, traumou. Preto prioritne s ohľadom na najlepší záujem maloletých detí odvolací súd dal ešte šancu (poslednú) ich výchove v osobnej starostlivosti u matky a potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP rozsudok okresného súdu vo výroku v ktorom maloleté deti jej boli zverené do osobnej starostlivosti.

22. Inými slovami, výlučne/len okolnosť traumy hroziacej deťom z ich možného umiestnenia do krízového centra (ktorá trauma by mohla byť zásadnejšia než to, čo deti vo výchovnom prostredí matky aktuálne zažívajú), bola tou skutočnosťou, prečo deti neboli odňaté z výchovného prostredia matky, hoci ona zásadnou mierou - dlhodobým (keďže práve matka má deti v starostlivosti počas celého obdobia od odchodu otca zo spoločnej domácnosti v 12/2015) negatívnym pôsobením vytvorila pre deti tak nepriaznivú situáciu (ako na to v predmetnom konaní poukazovali viaceré zúčastnené subjekty/orgány, predovšetkým zástupca prokuratúry), že odvolací súd potvrdil rozhodnutie prvoinštančného súdu o zverení detí do starostlivosti matky ako poslednú šancu pre matku pred iným "radikálnym" riešením (napr. v podobe umiestnenia detí do krízového centra) s explicitným upozornením (bod 86 predmetného rozsudku) matky na možnosť takéhoto postupu aj z úradnej moci.

23. Výpovede väčšiny vypočutých svedkov (Mgr. B., Mgr. N., p. C., Mgr. T., p. N.), ktorí z profesionálnych dôvodov prišli do kontaktu s deťmi a rodičmi, potvrdili buď neschopnosť alebo nezáujem matky pripraviť deti na styk s otcom, prípadne odmietnutie spolupráce pri sprostredkovaní kontaktu otca s deťmi zo strany matky, existenciu stresogénneho výchovného prostredia maloletých detí a podobne. Tvrdenia matky, že sa snaží zlepšiť priebeh stretnutí otca s deťmi podporovala svedecky len jej matka V. N. (podľa želaní ktorej bol „zabezpečený“ priebeh stretnutí), avšak samotný matkin otec A. N. uvádzal, že matka deti na stretnutia s otcom nepripravuje a spolu s jej matkou (jeho bývalou manželkou) robia všetko preto, aby sa otec s deťmi nemohol stretnúť. Tiež uviedol, že sám má minimálny kontakt so svojimi vnučkami. Rovnako starým rodičom z otcovej strany nie je umožnené vidieť svoje vnúčatá.

24. Z výpovede otca (bod 72 predmetného rozsudku) vyplýva, že s maloletými deťmi sa stretáva krátku dobu (niekoľko 10 - minútové stretnutia), stretnutia s deťmi sú pre neho ponižujúce, deti sa s ním nechcú v detskom centre hrať, hovoria mu, aby odišiel, ich prejavy sú prednesené spôsobom naučeným, popritom sa pozerajú ukradomky na svoju matku, či sa ich správanie schvaľuje. Deti sa s matkou na stretnutiach šušľajú, dohadujú sa či už ísť domov a podobne. Deti na neho kričia, aby odišiel, hádžu mu do tváre piesok, konáre, maloleté deti by podľa jeho názoru aj prejavili aj záujem o hranie s ním, avšak predovšetkým pozerajú na matku ako táto zareaguje. V minulosti ho deti oslovovali tatinko, po určitej dobe ho začali volať henten, henten zlý, potom neskoršie formálne - otec a pri poslednom stretnutí ho iba oslovovali ako " O. ". Deti mu nedovolia ani to, aby ich objal, pohladkal, ani raz sa v období posledného roka nestalo, že by ho objali, radostne sa s ním zvitáli, keďže pri každom stretnutí kde je prítomná matka vidno, že deti sú napäté. Obdobie celých 4,5 roka podľa otca preukazuje, že matka sa nezmení, potvrdilo to aj absolvovanie terapie alebo výchovného opatrenia, po uvedenom období sa situácia ešte viac zhoršila. Neexistuje totiž horší dôkaz manipulácie, keď dieťa je vedené k takej krajnej nenávisti voči druhému rodičovi, že si želá verbálne jeho smrť (tak sa mala vyjadriť maloletá V. podľa psychologičky S., ktorá potvrdila, že to nie sú slová maloletej V., ale slová prevzaté od osôb, ktoré dieťa vychovávajú).

25. Bolo tiež v rozoberanej spojitosti preukázané (rozhodnutie OÚ Žilina, odbor všeobecnej vnútornej správy, zo dňa 1.8.2016), že dňa 17.4.2016 boli otec s matkou dohodnutí, že pôjdu s deťmi na výlet, pričom na mieste stretnutia deti čakali v aute otcovi neznámeho človeka. Keď matka uviedla, že mu takto odovzdáva deti a otec odmietol ísť v aute s cudzím mužom, nakoľko chcel ísť vlastným len s matkou a deťmi, matka rozhodla, že deti vezme späť domov. Keď sa otec domáhal odovzdania detí, bol napadnutý týmto iným mužom (H. T., ktorý bol vyššie označeným rozhodnutím uznaný za vinného zo spáchania priestupku proti občianskemu spolunažívaniu). Ten v rámci ústneho prejednávania priestupku uviedol, že

ho matka požiadala, aby ju a deti odviezol vo svojom aute na výlet. Krajský súd konštatuje, že objektívne neexistoval žiadny relevantný dôvod, aby pri stretávaní sa otca s deťmi bol prítomná ďalšia osoba - iný muž, ktorého zavolala matka, aby vozil deti na výlet, na ktorý mali ísť so svojim otcom.

26. Okolnosti pre stretávanie otca s maloletými deťmi vytvárané matkou teda nepochybne nemožno označiť za rešpektujúce dôstojnosť druhého rodiča a (v tom čase) manžela žalobkyne. Argumentácia matky prednesená v rámci priestupkového konania, že nemala v úmysle zabrániť styku manžela s deťmi, ale nemala inú možnosť, ako umožniť ísť deťom s otcom na výlet, než zavolať tretiu osobu, nakoľko staršia dcéra odmietala nastúpiť otcovi do auta, je účelová a neakceptovateľná za okolnosti, keď maloleté deti boli dlhodobo vo výchove a starostlivosti matky, ktorá tak mala jednoznačne možnosť a aj povinnosť viesť ich k pozitívnemu vnímaniu otca, k jeho akceptovaniu atď. Opakovanú prítomnosť tretej osoby mužského pohlavia pri stretnutiach otca s maloletými deťmi potvrdila napr. svedkyňa V. T..

27. Obdobne uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10CoP/34/2018-1979 zo dňa 28.6.2018 matke bolo nariadené výchovné opatrenie, pretože svoje správanie a postoj nezmenila, práve naopak, ďalej konala v rozpore s povinnosťou preferenčného rodiča, keď deti na stretnutia s otcom negatívne pripravuje s cieľom stretnutia zmařit.

28. Zhrnúc konštatované dospel odvolací súd k záveru, že je nevyhnutné pristúpiť k zmena napadnutého rozsudku, nakoľko je preukázané, že navrhovateľka konala/postupovala v zjavnom rozpore s požiadavkou naplnenia účelu manželstva (ako je vyššie citovaný) a vytvorením patologického východného prostredia (v zmysle jeho nepriateľského/nevraživého nastavenia voči druhému z rodičov, pri zásadnom prispení/vplyve svojej matky) bezprecedentným spôsobom rozvrátila/narušila väzby medzi maloletými deťmi a ich otcom a spôsobila ich odcudzenie. Vychádzajúc z toho nemožno dospieť k inému záveru, než že navrhovateľkou uplatňovaný nárok na manželské výživné je v rozpore s dobrými mravmi, preto ho nemožno priznať. Nie je totiž prípustné, aby niektorý z manželov len ťažil z existencie manželského zväzku, resp. domáhal sa práv z neho vyplývajúcich a na druhej strane vedome porušoval povinnosti z neho vyplývajúce.

29. V dôsledku zmeny prvoinštančného rozhodnutia rozhodol krajský súd v zmysle § 396 ods. 2 CSP (v spojení s § 396 ods. 1 CSP a § 52 CMP) o nároku na náhradu trov celého (prvoinštančného i odvolacieho) konania.

30. Toto rozhodnutie krajského súdu bolo prijaté hlasovaním senátu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). Dovolanie možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k niektorej z uvedených vád. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštanície alebo pred odvolacím súdom. Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Dovolaťel musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť zastúpenia advokátom neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.